

İki Yarım Dil Bir İnsan Eder Mi? Yabancı Dile Ne Kadar Dost, Ne kadar Yabancıyız? (1)

Evet, İki yarım dil bir insan eder mi? Bu yazımızda ve yabancı dil öğrenimi ve öğretimi konusunda devam edecek olan bir seri yazımızda bu konuyu irdelenecek, bu soruya bir cevap bulmaya çalışacağız. Elbette ki bulduğumuz cevaplar kimimizi asla memnun etmeyecek çünkü bugüne değin bu konuda birçok görüş ortaya atıldı.

Yıl 1980, mesleğe başladığım ilk yıllar, henüz teknoloji bu kadar yaygın değil ve dil öğretimi sadece kağıt, kalem, tahta ve öğretmenden ibaret. Yabancı dil öğretimi konusunda bilimsel çalışmalar da bu kadar yoğun değil. Öğretmenler kendi öğretim yöntemlerini uygulayarak batıdan ve gelişmiş ülkelerdeki meslektaşlarında farklı olarak dil öğretiminde adeta çığır açmaya çalışıyorlardı. Bizlerde bunun bir parçası olarak kendi gayret ve çabalarımızla bir şeyler yapıyor, tabiri yerindeyse iğne ile kuyu kazmaya çalışıyorduk.

Yabancı dil öğretiminde kaynaklarımız sınırlı, sadece devletin yazdırmış olduğu ders kitapları kullanılmakta ve hala bu kitapların hangi amaç için yazıldığını ve kullandığı metodun da ne olduğunu anlayabilmiş değilim. Okul yönetimi, öğrenciler ve aileler yabancı dil öğretiminin ne denli önemli olduğunu kavrayabilmiş değillerdi ve her şey el yordamıyla ilerliyor yabancı dili neden öğrettiğimizi biz dahi bilmiyorduk.

Hal böyle iken bizler yine de yabancı dil öğretmeye devam ediyor asla ideallerimizden vazgeçmiyorduk, ancak ters giden bizim de anlayamadığımız bir şeyler var idi. Şimdilerde çok iyi anladığımız ve cevabını ancak otuz küsur yıl sonra verebileceğim bir sürü soru beynimi kemiriyordu. Evet, bizler yabancı dil öğretiyorduk. Ama kime? Ne için? Ne kadar? Daha da önemlisi bir önceki yıl öğrettiğimizi öğrenciler yaz tatilinde unutup ve adeta hiç yabancı dil dersi görmemiş gibi yeni sınıflarına başlıyorlardı. Bu durum sadece ülkenin bir bölümünde değil neredeyse tamamında hâkim idi ancak özel okullar ve yabancı okullar hariç. Onlar öğretebiliyordu bizlere öğretmiyorduk. Ayrıca öğrencilerin birçoğu yabancı dilden nefret ediyorlardı. Hiç unutmuyorum liseden mezun olduğumuzda bir arkadaşım gözlerimin önünde Fransızca kitabını param parça ederek derenin serin sularına atmıştı.

O halde sorun nerede ve bizler neden bu yabancı dil öğretiminde çağdaş seviyeyi yakalayamadık dersiniz. Bu konuda bir tek etmenden söz etmek mümkün değil, aksine bu sorunun birçok paydaşı olduğunu hepimiz çok iyi biliyoruz. Kimi zaman resmi rakamlarla bazı istatistik bilgiler verilir ve hep bu rakamların arkasına sığınılmaktadır. Şöyle düşünelim; bu güne değin Bayat lisesinden yüzlerce gencimiz mezun oldu ve acaba kaç tanesi yabancı dili konuşup yazabiliyor dersiniz. Bu sorunun cevabı oldukça basit; neredeyse hiç kimse, oysa bu gençlerimiz toplamda altı yıl boyunca yabancı dil dersi almışlardı. Yabancı dil öğretimindeki başarısızlığımıza etki eden unsurlara bir sonraki yazımızda değineceğiz. Şimdi dilerseniz bu yazımızı yabancı dil öğrenimine ilişkin herkesçe malum olan bir fıkra ile bitirelim:

Temel ile Dursun Karadeniz'in küçük bir kasabasında kahvenin önünde oturmuş sohbet ederek çaylarını yudumlarlarken birden önlerinde sırtında sırt çantası kafasında şapkası saç sakalı birbirine karışmış yorgun olduğu her halinden belli bir turist durmuş. Elindeki haritayı göstererek Temel'e İngilizce bir şeyler sormuş ancak Temel'de cevap yok sadece adamın yüzüne bakıp duruyor. Turist herhalde İngilizce bilmiyor diyerek bu kez aynı soruyu Fransızca sormuş yine cevap yok. Adam biraz sinirlenerek soruyu daha kızgın bir ses tonuyla bu kez de Almanca sormuş fakat Temel öyle hareketsiz ve donuk bir şekilde turistin yüzüne bakıp duruyormuş. Adamcağız öyle yorgun ve bitkin ki ayakta duracak hali yok son bir ümit bu kez de soruyu daha kızgın bir ses tonu ve yüz ifadesiyle İtalyanca sormuş yine cevap alamayınca kendi kendine kızgın bir şekilde söylenerek hızla oradan uzaklaşmış. Bu duruma şahit olan Dursun, Temel'e: *Ula Temel artık bir yabancı dil öğrenme zamanı geldi de geçiyor bile değil mi?* Diye sormuş ve Temel: *Ula Tursun bak adam beş dil biliyor hiçbir işe yaradı mı?*

01 Kasım 2012, Bişkek